

Hvilke lederutfordringer gir antibiotikaresistens?

Tone Ikdahl – 28.02.2018

Da jeg var nyutdannet:

Antibiotikabehandling angikk ikke sykehusdirektører

- Antibiotikaeventyret startet med Flemmings Lancetartikkel i 1940
- Revolusjonerte behandlingen av bakterielle infeksjoner, bidro til redusert dødelighet og sykелighet
- Dyrkning med resistensbestemmelse av praktisk nytte og faglig interesse
- Essensielt for moderne medisin, grunnleggende for
 - *Ortopedisk kirurgi*
 - *Transplantasjonskirurgi*
 - *Medikamentell kreftbehandling*

Tone og Anne-Lise i lab'en ca 1990

Fra faglig utfordring til lederutfordring

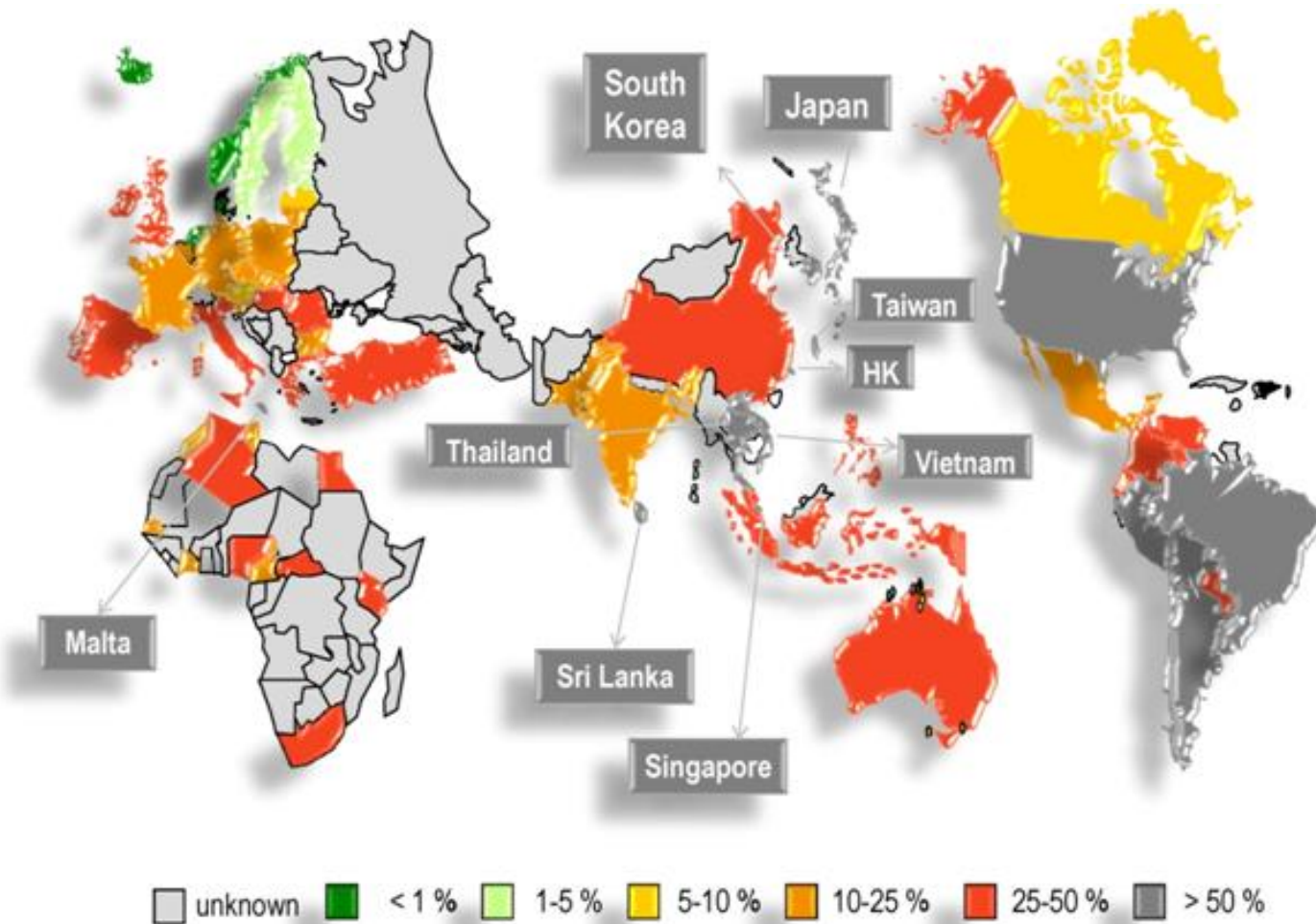
- Overforbruk og feilbruk over tid har gjort antibiotikaresistens til et økende problem
- Ikke nye antibiotika siste ca 30 år
- Risikerer fremtid uten effektive antibiotika
- En global trussel mot moderne medisin:
 - *Mot behandling av epidemier og klassiske infeksjoner*
 - *Mot transplantasjons- og protesekirurgi*
 - *Mot moderne kreftbehandling*

Helsetjenestens «klimautfordring» - Omsider er lederne på banen!

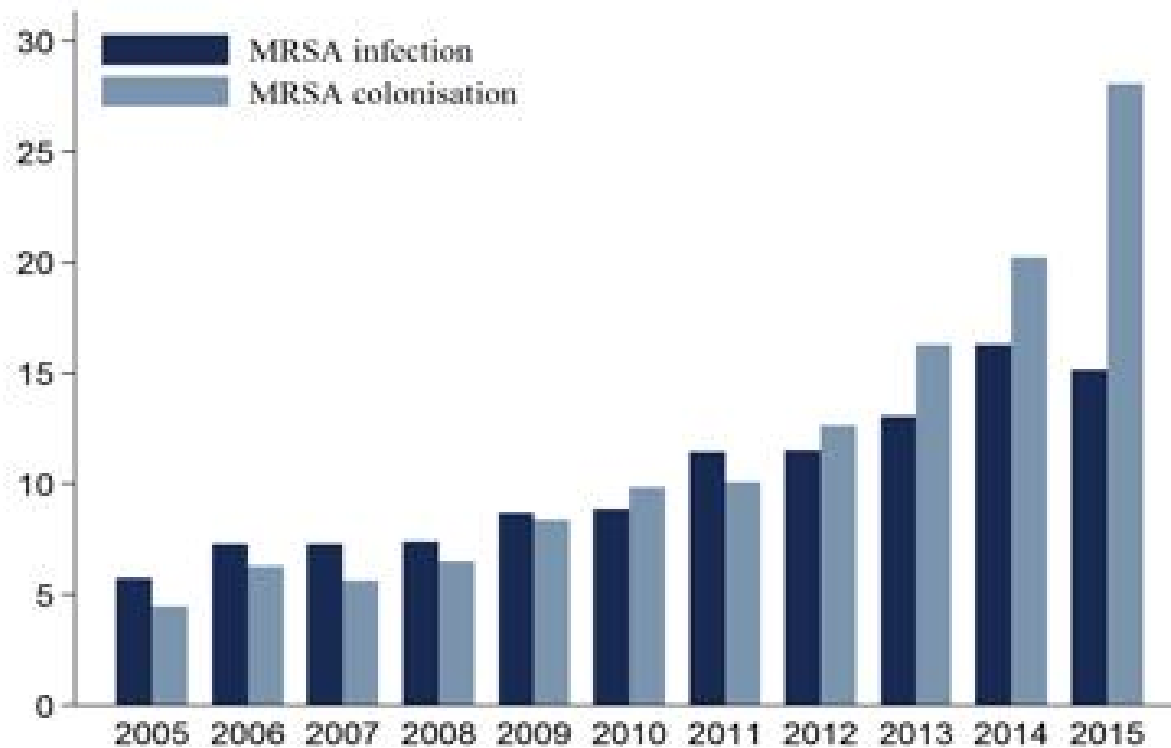
Den globale situasjonen

Forekomst MRSA

Situasjonen i Norge

MRSA-forekomst

Global strategi:

1. Bedre kunnskap og forståelse for antimikrobiell resistens gjennom kommunikasjon
2. Forbedre kunnskapsgrunnlaget gjennom forskning og styrket overvåkning
3. Redusere forekomsten av antimikrobiell resistens gjennom bedre hygiene og infeksjonskontroll
4. Optimalisere bruken av antimikrobielle midler i human- og veterinærmedisin
5. Utvikle nye forretningsmodeller for å stimulere til utvikling av nye medisiner, diagnostiske verktøy, vaksiner og andre intervensjoner

Nasjonal strategi 2015-20

Norsk helsetjeneste 2020:

1. Antibiotikabruk 30% lavere enn i 2012
2. Blant de 3 landene i Europa som bruker minst antibiotika
3. Gjennomsnittlig forskrivning redusert fra 450 til 250 resepter/1000 innbyggere/år
4. Forskrivningen v. luftveisinfeksjoner 20% lavere enn i 2012

TILTAK:

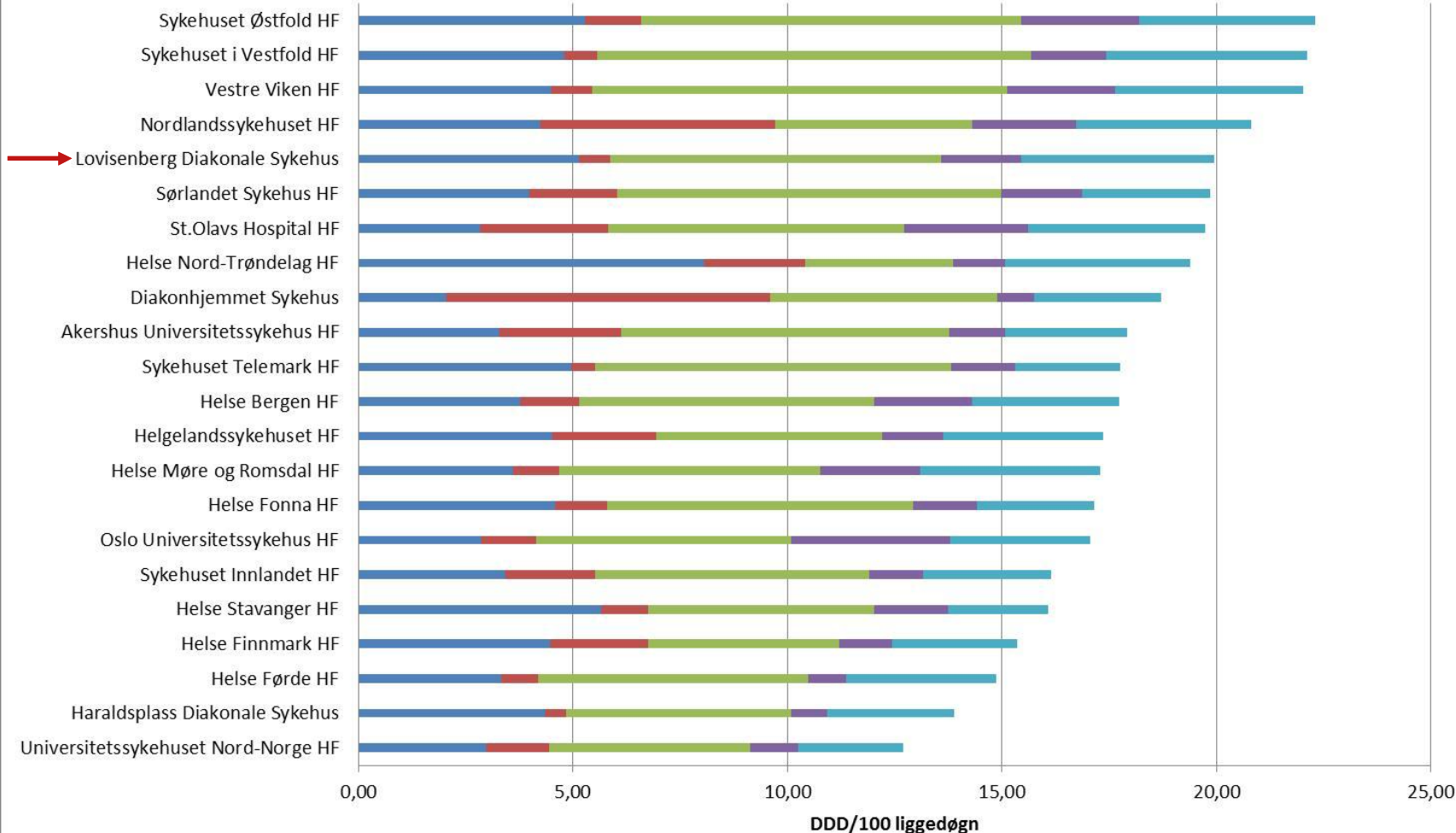
- Øke kunnskapsnivået hos forskrivere
- Optimalisere forskrivningspraksis
- Bedre infeksjonskontroll

Store forskjeller mellom sykehus:

Forbruk av et utvalg antibiotikagrupper pr helseforetak/sykehus i 2015

korrigert for liggedøgn

Piperacillin+tazobactam 2. gen cefalosporiner 3. gen cefalosporiner Karbapenemer Kinoloner

M. Neteland, KAS, april 2016

Antibiotikastyring i sykehus

Redusere bruken av bredspektret antibiotika med 30 % innen 2020
Etablere antibiotikastyringsprogram for å nå målet

- Organisasjonsstruktur i sykehuset som skal sikre optimal antibiotikabehandling til den enkelte pasient slik at seleksjonen av resistente bakterier begrenses
- Riktig medikament i riktig dose, til riktig tid, i riktig administrasjonsform og med riktig behandlingstid

Hvordan få programmet til å virke etter hensikten?

1. Ledelsesforankring
 - *Tydlig policy og målsetting (30% reduksjon innen 2020)*
2. Overvåkning og rapportering i linjen
 - *Regelmessig rapportering og publisering av resistensforhold og utviklingstrekk i sykehuset*
 - *Antibiotikakomite som følger Lovisenbergs antibiotikabruk*
3. Tverrfaglig antibiotikateam
 - *Gjennomgang av forskrivning med tilbakemelding*
 - *Undervisning, e-læring, implementere retningslinjer*
 - *obligatorisk revurdering av indikasjon og medikament e 2-3 dgn*
 - *vurdere innføring av restriktive tiltak*
(feks: Visse midler krever godkjenning, automatisk stoppordre etc)

Status for antibiotikastyringsprogram i sykehusene

04.04.2017

Nasjonal kompetansetjeneste
for antibiotikabruk
i spesialisthelsetjenesten

Rapportering for tiltak i Nasjonal handlingsplan mot antibiotikaresistens Mars 2017

	Helse Nord	Finmarkssykehuset	Universitetssykehuset Nord-Norge	Nordlandssykehuset	Helgelandsykehuset	Helse Midt-Norge	Nord-Trøndelag	St. Olavs hospital	Møre og Romsdal	Helse Vest	Førde	Bergen	Fonna	Stavanger universitetssykehus	Haraldsplass diakonale sykehus	Helse Sør-Øst	Akershus universitetssykehus	Oslo universitetssykehus	Sykehuset i Vestfold	Sykehuset Innlandet	Sykehuset Telemark	Sykehuset i Østfold	Sørlandet sykehus	Vestre Viken	Diakonhjemmet sykehus	Lovisenberg diakonale sykehus	Sunnaas	
Policy for antibiotikabruk																												
Vurderes antibiotikabruk i kvalitetsutvalg, antibiotikakomite e.l.																												
Er det fastsatt spesifikke mål for antibiotikabruken		Red																										
Rapporteres antibiotikabruk til ledelsen																												
Rapporteres antibiotikabruk til kliniske avdelinger																												
Fins rapporter over lokale egne resistensforhold																												
Er rapportene lett tilgjengelige																												
Mandat for A-team																												
Er tverrfaglig A-team utnevnt																												
Vurderes logistikk for mikrobiologiske prøver og svarrapportering																												
Utarbeidet milepælsplan (Frist 110)																												

Rasjonell antibiotikabruk ikke nok alene

Hygiene og forebygging:

Isolere pasienter med smitte:

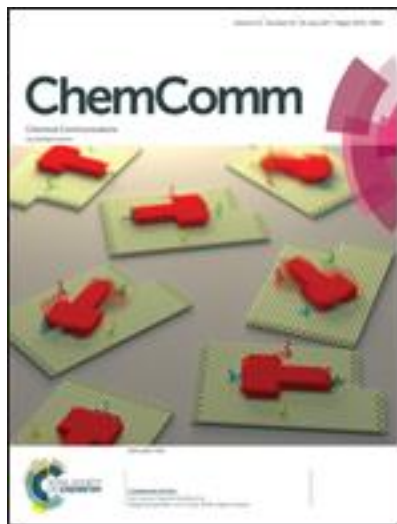
Lederansvar å påse at Lovisenberg marsjerer i takt

En global utfordring – Er dette tilstrekkelig??

Forskning gir håp:

Parmar et al 2017: *Syntheses of potent teixobactin analogues against methicillin-resistant Staphylococcus aureus (MRSA) through the replacement of L-allo-enduracididine with its isosteres*"

- The recently discovered cyclic depsipeptide, teixobactin, is a highly potent antibiotic against multi-drug resistant pathogens such as MRSA and Mycobacterium tuberculosis
- Tested 8 analogues against panel of Gram positive bacteria including MRSA, 3 analogues very promising against MRSA